

OSA 1: OHJE HAKIJAN SOVELTUVUUDESTA PELASTUSTOIMINNAN PERUSKURSSILLE

Yleistä

Tämän ohjeistuksen tarkoitus on yhtenäistää sopimushenkilöstön koulutukseen hakeutuvien terveystarkastusmenettelyä. Ohjeistus on tarkoitettu terveystarkastusta tekeville lääkäreille, kurssille hakijoille, koulutuksen järjestäjille ja kurssin vastaaville kouluttajille.

Ohjeistus sisältää kaksi osaa. Tämä ensimmäinen osa sisältää yleistä sopimushenkilöstön koulutuksesta, kurssille hakevalta edellytettävät kyvykkyudet kurssin suorittamiseksi, sekä mitä vaaroja ja altisteita kurssiin liittyy. Ensimmäinen osan tarkoitus on auttaa kurssille hakevaa sekä terveystarkastusta tekevää lääkäriä ymmärtämään mitä kurssille hakeutuvalta edellytetään. Toinen osa (Lääkärintarkastusohje pelastustoiminnan peruskurssille) sisältää terveysvaatimukset pelastustoiminnan peruskurssille, terveystarkastuksen sisällön ja ohjeistuksen lausunnon laatimisesta.

Pelastustoiminnan peruskurssille hakevan henkilön on osallistuttava ennen koulutukseen hakeutumista terveystarkastukseen, jonka tarkoitus on varmistaa, että henkilö on terveyden ja toimintakyvyn osalta kurssille sopiva. Kurssille hakevan henkilön tulee olla vähintään 16-vuotias.

Yleistä pelastustoiminnan peruskurssin koulutuksesta

”Pelastustoimintaan osallistuvalta sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalta henkilöltä edellytetään [Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus](#)” ([Pelastuslaki 29.4.2011/379, 57 §](#)).

Pelastusopisto vastaa pelastustoiminnan peruskurssin (entinen sammutustyökurssi) opetussuunnitelmasta, kurssin opetusmateriaalista ja kurssin vastaavien kouluttajien kouluttamisesta ([Laki Pelastusopistosta 21.7.2006/607, 2 §](#)).

”Pelastuslaitoksen tulee huolehtia siitä, että sen sivutoimisella henkilöstöllä sekä sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstöllä on 57 §:n 2 momentissa säädetty koulutus” ([Pelastuslaki 29.4.2011/379, 56 §](#)).

Pelastustoiminnan peruskurssin tarkoitus on antaa koulutuksellinen valmius siihen, että henkilö kykenee työnantajan perehdytyksen jälkeen osallistumaan pelastustoimintaan ([Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 5.5.2011/407, 7 §](#)).

Hakijalla ei saa olla sellaista sairautta, vikaa tai vammaa, joka alentaa hakijan toimintakykyä siinä määrin, että hakija ei selviydy kurssilla opiskeltavista tiedoista ja taidoista, joita tarvitaan pelastustoiminnan perustehtävissä ([SM 2016: Ohje pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä](#)).

Pelastustoiminnan peruskurssin suorittamisen edellytyksenä on, että kurssilainen kykenee

- opiskelemaan suomen tai ruotsin kielellä.
- käyttämään digitaalisia välineitä opiskeluun ja viestintään.
- toimimaan pelastusryhmän jäsenenä. Ryhmässä toimiminen edellyttää sosiaalisia taitoja ja yhteistyökykyä.
- tekemään käsillään niin hienomotoriikkaa kuin riittävää puristusvoimaa edellyttäviä tehtäviä, esimerkiksi tekemään solmuja ja liittämään paloletkuja.
- [pukeutumaan](#) nopeasti ja pitämään yllään raskasta suojavaatekokonaisuutta eli paloasua. Paloasu koostuu palojalkineista, palopuvusta, palokypärästä, palokäsineistä, kypärän alushupusta ja väli- sekä alusasusta.
- kävelemään maastossa ja portaissa paloasussa kantaen selässään paineilmahengityslaitetta ja hengittämään koko kasvot peittävän kasvo-osan kautta yhtäjaksoisesti vähintään 15 minuuttia. Suojainkokonaisuuden paino on noin 20 kg. * (lisätietoa lopussa)
- nostamaan, siirtämään, käyttämään ja kantamaan erilaisia pelastus-, sammutus- ja raivausvälineitä ja -laitteistoja esimerkiksi hydraulisia pelastusvälineitä, moottoriruiskuja ja savutuulettimia (yksin käsiteltävät välineet paivavat enimmillään 25 kg).
- sammuttamaan suihkuputkella. Paineellinen vesi paloletkussa aiheuttaa voimakasta työntövoimaa, minkä suihkuputken käyttäjän tulee pystyä "ottamaan vastaan".
- ottamaan tikkaat sammutusauton katolta, kantamaan, kokoamaan ne parin kanssa sekä kiipeämään tikkailla.

Pelastustoiminnan peruskurssilla esiintyviltä altisteilta ja vaaroilta suojaudutaan tarvittavilla henkilösuojaimilla ja oikeilla työtavoilla. Pelastustoiminnan peruskurssilla mm.:

- lämpötila- ja sääolosuhteet vaihtelevat ulkona toteuttavien harjoitusten osalta. Talvella sammutusvesi aiheuttaa liukkaita jäätyessään.
- sammutusauton ja muiden koneiden moottorit ovat tyypillisiä kovan melun aiheuttajia.
- käsitellään puhdistuskemikaaleja huoltojen yhteydessä (auton, letkujen, kaluston, paineilmahengityslaitteiden ja varusteiden pesussa).
- käsitellään polttoaineita ajoneuvojen ja kaluston tankkausten yhteydessä.
- käsitellään vaahtonestettä vaahtokaluston harjoituksen yhteydessä.
- harjoitellaan sovelletuissa harjoituksissa tarvittaessa oikealla tulella.

*Paineilmahengityslaitte on hengityksensuojain, joka suojaa käyttäjänsä toimintaympäristössä ilman epäpuhtauksien (kuten erilaisten pölyjen, savujen, sumujen, kaasujen tai höyryjen) haittavaikutuksilta, hapen puutteelta ja kuumuudelta. Paineilmahengityslaitteessa hengitysilmana käytetään paineellista ilmaa. Pelastustoiminnassa käytettävissä paineilmahengityslaitteissa käyttäjä kantaa selässään paineilmasäiliötä, mikä tekee liikkumisesta helpompaa kuin kiinteällä letkulla toimivat laitteet. Turvapaineellinen paineilmahengityslaitte annostelee hengitysilman käyttäjälle pienellä ylipaineella ja uloshengityksessä käyttäjän pitää "voittaa" uloshengitysventtiilin vastus. Uloshengitysvastus ei saa olla 10 mbar suurempi (EN 136). ([TSK 35, 2006/2008](#), [Savusukellusopas](#).)